

Planet Pulp

17. årgang | Nr. 183 | januar '21

([http://www.planetpulp](http://www.planetpulp.dk)

Søg...

13. marts 2019

Mogens Høegsberg (<http://www.planetpulp.dk/author/mogens/>)

Synes godt ◀

Fyrtårnet

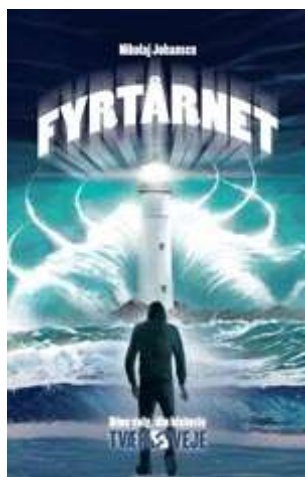
Tekst |

Print denne side |

Send som email ([mailto:?](mailto:))

subject=Planet%20Pulp%20%3A%20Fyrt%C3%A5rnet&body=Jeg%20anbefaler%20denne%20

*Fyrtårnet er en ubehjælpeligt skrevet
spilbog, der øser ud af den store kasse med
Lovecraft-klichéer.*

(http://www.planetpulp.dk/billeder/boeger/fyrtaarnet_forside_stor.jpg)Da
jeg var barn, var jeg helt vild med spilbøger – altså bøger i stil med
Sværd og trolddom og de mange forskellige varianter, der udkom

under lige så mange forskellige titler, hvor man selv bestemte handlingen.

Sværd og trolddom (udgivet på dansk af Borgen) er og bliver genrens kronjuvel, men genren talte mange andre serier, bl.a.

Sporhunden (udgivet på dansk af Sesam), **Du er hovedperson i...**-serien (udgivet på dansk af Lademann) og en tredje serie, som jeg ikke husker navnet på, men hvor én af bøgerne fandt sted i en tysk krigsfangelejr under 2. Verdenskrig.

Der var sikkert flere, men da jeg opdagede "rigtig" rollespil omkring 1990, faldede min interesse i spilbøgerne, og i mange år har jeg egentlig troet, at genren var en saga blot – for længst dræbt af X-Box, Playstation og andre tilbud.

Men spilbøger udkommer fortsat på adskillige forlag, bl.a. Turbine, og nogle er sågar møntet på undervisning – f.eks. forlaget Alineas bøger i **Labyrint**-serien.

Også Forlaget Tværveje (et imprint under DreamLitt) har kastet sig over genren med serien **Tværveje**, der indtil videre tæller tre bind. Det er det seneste bind, **Fyrtårnet**, vi kigger nærmere på her.

Overnaturligt mordmysterium

I **Fyrtårnet** vender hovedpersonen tilbage til den lille ø Rurholm, hvor han er vokset op hos sin far. Man har modtaget et brev fra faderen, der beder en om at komme hjem, og bogen starter på færgen tilbage mod den lille ø.

Men man når overhovedet ikke at genforenes med sin far; noget af det første, der sker, er nemlig, at faderen myrdes, og allerede her begynder bogens stribe af valgmuligheder. Vil man prøve at følge efter morderen, der flygter ud af huset, eller bliver man hos sin døende far?

Resten af bogen tager herefter form af et klassisk mordmysterium, der dog hurtigt viser sig at have overnaturlige elementer.

En lind strøm af klichéer

Bogens forfatter Nikolaj Johansen har læst sin Lovecraft, så meget står klart meget hurtigt. Det udmønter sig både spilmekanisk og i selve teksten. Spilmekanisk kommer det til udtryk ved, at man foruden en værdi i "Helbred" også har en værdi, der hedder "Mythos", uden at der i øvrigt redegøres for, hvorfor værdien har det aparte navn.

Har man spillet Chaosiums **Call of Cthulhu**

(<http://www.planetpulp.dk/?p=19114>)-rollespil eller kender en anelse til Lovecrafts forfatterskab, ved man godt, hvad der ligger i begrebet, men for de, der ikke kender Lovecraft eller har spillet **CoC**, er det et mærkeligt begreb, der blot beskrives som "en indikator for den indsigt, du har i alle de hemmeligheder, som Rurholm gemmer på. Det angiver, hvor tæt du er på sandheden, men også hvor tæt du er på vanviddets rand."

Lovecraft-indflydelserne i selve teksten udmønter sig i en lind strøm af klichéer fra den store kasse med Lovecraft-elementer. Øens indbyggere opfører sig mærkeligt, de går ikke i kirke længere (gisp!) og præsten siger om øens fiskere “Det er åbenbart ikke her i kirken, de finder deres gud.”

Så bliver det næsten ikke tykkere. Og der er naturligvis mere i vente. Bl.a. ligger der også et sindssygehospital på en nærliggende ø.

Med så mange gamle travere fra Lovecrafts værktøjskasse i spil, kan det undre, at Nikolaj Johansen ikke går linen ud og lader det overnaturlige fænomen, der er på færde i **Fyrtårnet**, være en fuldt integreret del af Lovecrafts såkaldte “Cthulhu Mythos” (der har vi ordet igen), men i stedet finder på sine egne monstre.

Ja, man føler sig sågar en smule snydt, når hele affæren viser sig ikke at byde på regulære Deep Ones og Dagon, men er ... ja, det skal jeg ikke afsløre her.

Mekanisk

Lad mig for det første sige, at jeg intet har imod en god Lovecraft-pastiche, der øser ud af alle de gamle klichéer. Det kræver bare, at klichéerne kommer i spil på en gennemført facon, og at den grundlæggende historie er velfortalt. “God” er altså nøgleordet her.

Originalitet er der selvsagt ikke plads til i en sådan pastiche – det ligger i begrebet – og der vil være tale om litterært meget tomme kalorier. Selv det er jeg villig til at se gennem fingre med. For at blive i det kulinariske billedsprog hører jeg til dem, der mener, at den litterære buffet gerne må byde på alt fra popcorn til vilde Noma-retter.

Problemet med **Fyrtårnet** er, at det ikke er en god pastiche. Klichéerne præsenteres gumpetungt og mekanisk, som om Nikolaj Johansen har haft en tjekliste med alle de elementer, han lige skulle have med, og har stillet sig tilfreds så snart, de var introduceret i teksten. Der er ingen indføling eller finesse her; kun aflirning.

Blottet for atmosfære

Hvis så bare teksten havde været velskrevet, men det er den desværre heller ikke. Sproget er kluntet, og de enkelte afsnit er blottet for atmosfære. Med det setup, Johansen arbejder med, er det fuldt ud muligt at skabe noget reel uhygge for læseren, men det udebliver totalt.

Teksten er også mærkelig urealistisk på helt grundlæggende punkter, hvor opmalingen af realisme ville have hjulpet med at indlejre de uhyggelige begivenheder i et miljø, som man måske ikke nødvendigvis ville kunne identificere sig med, men som i det mindste føltes troværdigt.

Men hvor mange småøer af Rurholms størrelse har sin egen fastboende betjent, der skal stå for opklaringen af et mord? Og hvor mange kirker findes rundt i landet, hvor præstens kontor ligger i

direkte tilknytning til selve kirkebygningen og med adgang via en dør bag altret?

Krostuen på øens kro omtales som “spisesalen”, og en ældre mand sidder i kroen og får “et shot” Gammel Dansk. Hovedpersonen må desuden gå meget op i sit udseende, for i forbindelse med, at han tager et bad, siges det, at han “rensner huden grundigt”.

I bunken af klichéer har vi også ejeren af den lokale kro, der ynder at sidde og sippe af sin kaffe, mens hun nynner en gammel folkeviser, og faderens morder beskrives – no shit! – som “kutteklædt”. Og ja, der er flere kutteklædte kultister (ordet “kultist” bruges direkte) senere.

Skal vi tage bare én mere? Da man tager op til øens tidligere gods (der åbenbart også rummer det lokalhistoriske arkiv), åbnes døren af “en ældre, distingveret udseende herre i stribet slåbrok”, der “står støttet til en sølvbeslået stok”.

Det ord, jeg leder efter her, er vist “ubehjælpeligt”, og det gennemsyrrer teksten på en måde, der flere steder gør bogen ufrivilligt komisk. I kombination med alle de mekanisk anvendte Lovecraft-klichéer gør det **Fyrtårnet** til et særdeles belastende bekendtskab.

Brudt kontinuitet

Og så hjælper det naturligvis heller ikke, at bogen er “i stykker” – forstået på den måde, at man i hvert fald ét sted kan blive ledt rundt i teksten, så den modsiger sig selv.

I afsnit 186 slår hovedpersonen en anden person i tindingen med en tung genstand, så man “hører kraniet gå itu”. Ikke desto mindre kan man møde selvsamme person frisk og frejdig i afsnit 190, som man kan komme til fra 186 via 99, 184 og 81.

Hvorvidt der er flere eksempler på samme slags kontinuitetsproblem, ved jeg ikke, men ét er også nok. Det burde ganske enkelt ikke kunne lade sig gøre, og det tyder på mangelfuld gennemlæsning af både forfatteren og af redaktøren.

Redaktøren burde naturligvis også have fanget mange af de kluntede ord og formuleringer undervejs og ikke så få af de tonstunge klichéer, forfatteren farer frem med.

Intet positivt at sige

Jeg har virkelig forsøgt vende og dreje sagen for at komme på noget positivt at sige om Fyrtårnet, men jeg må erkende, at det ikke har kunnet lade sig gøre.

Selvfølgelig kan det lade sig gøre at skrive en god Lovecraft-pastiche, og selvfølgelig ville det også kunne lade sig gøre at skrive en god Lovecraft-pastiche som en spilbog. **Fyrtårnet** er det bare ikke.

Fyrtårnet er venligst stillet til rådighed af Forlaget Tværveje (<https://dreamlitt.com/tvaerveje/>).

Titel: Fyrtårnet
Forfatter: Nikolaj Johansen
Forlag: Tværveje
Format: Paperback
Udgivelsesår: 2018
Sideantal: 277

Anmeldt i nr. 161 | 13/03/2019 (http://www.planetpulp.dk/?page_id=47673)

Stikord: Gamebook (<http://www.planetpulp.dk/?p=2281>)

Mogens Høegsberg (http://www.planetpulp.dk/?page_id=890). Redaktør. Medstifter af Planet Pulp. Født 1976. Oprindelig fra Ringkøbing, fra 1996 til 2014 bosat i Århus, nu bosat i Silkeborg. Uddannet mag.art. og ph.d. i middelalderarkæologi. Ansat som arkæolog ved Moesgård Museum. Har siden barndommen været ivrig horrorfan;

indledningsvist primært litteratur, senere også film. Dertil rollespiller, brætspiller og tegneseriefan. Film og filmmusik er Mogens' to største passioner inden for [...] (http://www.planetpulp.dk/?page_id=890)

Skriv et svar

Din e-mailadresse vil ikke blive publiceret. Krævede felter er markeret med

Kommentar

Navn

E-mail

Websted

Skriv kommentar